

СВЕТОСЛАВ СЛАВЧЕВ
АВТОРЪТ НА „АЛИБИ“

chitanka.info

Онези от читателите, които за първи път срещат името на д-р Димитър Пеев, обикновено решават, че той е по образование лекар — имайки пред вид титлата. Всъщност Димитър Пеев е доктор по наказателно право. Завършил е Софийския университет и е специализирал криминалистика в Москва.

Пеев е роден през 1919 година в Пловдив в семейството на юриста и журналист д-р Александър Пеев, който в началото на тридесетте години идва на работа в София. Името на баща му стана широко известно у нас през последните петнадесетина години. Бяха публикувани редица книги, излъчени телевизионни и радиопредавания, които осветлиха неговия път на комунист и дейността му от 1941 до 1943 година като резидент на съветското военно разузнаване — до героичната му смърт през ноември 1943-а. С нелегалното име „Боевой“ той е ръководил голяма група от сътрудници и в тежките години на гигантската битка с фашизма е изпратил до Москва над 400 радиограми относно разположението и действията на немските войски в България. Бил е заловен от Гестапо през април 1943-а и разстрелян на 22 ноември същата година.

При такова образование, със специалност криминалистика, би следвало да се очаква, че Димитър Пеев още от самото начало на литературната си работа ще се отдаде на криминалния жанр. Но — както е обичайно в живота! — това не става. Широките научни интереси и творческото въображение на Пеев му дават друга насока. Той започва да пише научна фантастика. През 1958 година излиза (в съавторство) първият му научнофантастичен роман „Ракетата не отговаря“. В кратък период, до 1964 година, се появяват няколко научно-художествени и научно-популярни книги — все с космическа тематика и уклон към фантастиката: „Изкуствени спътници и междупланетни полети“, „Човекът извън Земята“, „Животът на другите планети“. Най-интересна и богата по размах на творческото въображение е повестта „Фотонният звездолет“ (1964). Това е една завладяваща картина на далечно, безкрайно далечно пътуване извън Слънчевата система, с цялата трагичност и героизъм, с които бъдещото човечество ще се впуска в такива експедиции. Неслучайно „Фотонният звездолет“ бе преведен в Съветския съюз и в ГДР — в три поредни издания.

„Алиби“ е първият криминален роман на Димитър Пеев. Той излезе през 1966 година и беше посрещнат много добре и от читателите, и от критиката. Достатъчно е да се каже, че скоро този роман се появи в превод на руски (две издания), на немски (три издания) и на словашки.

Какво е онова в романа, което завладява читателя? Тук, струва ми се, е нужно да се прокара паралел между „Алиби“, следващите криминални романи на Пеев и многобройните негови криминални телевизионни и радиопиеси.

Криминалните сюжети на Пеев не се отличават с главоломна, забърканост, която стъписва читателя и която той едва възприема. Тук криминалният ход, „уловката“, е проста. Толкова проста, че е незабележима. Тя е около нас, подсказана от живота, само че ние никога не бихме се досетили за нея. Така е в „Алиби“ — навярно читателят ще оцени сам остроумието на тази „уловка“. Престъплението е изключително по простотата и хитростта на подготовката. Така е и в другите криминални романи. Връх в остроумието, според мен, е постигнато в „Аберацио иктус“. Там престъпникът създава истинска „бомба със закъснител“ от обикновени „антибеби“ пилули. И то такава бомба, която действа безотказно, в определения ден, когато престъпникът въобще е вън от България и има необоримо алиби.

„Уловката“ е един от елементите, които привличат читателя в романите на Пеев. Но не е тя главното. Преди всичко е умението му да създава атмосфера, да постига ефекта на присъствието. Читателят вярва на автора и заедно с него върви по заплетения ход на разследването. Нищо не е лесно в това разследване — от маловажните наглед факти трябва да се изгради картината на престъплението, да се открият движещите мотиви, да се насочи вниманието към вероятните извършители и свидетели. И както и в действителност понякога става, нишката може да се прекъсне, разследването да попадне в задънена улица. Тогава читателят бива активно въвлечен в решаване на логическите възли.

Занимателността, острите сюжетни ходове, неочакваните обрати са едната страна на този вид литература. Само занимателност не стига. И в романите на Пеев — твърдо може да се каже! — има онова, което ги различава от обикновеното криминално четиво. Има богатите,

житейски правдиви образи. Това са цяла галерия от хора — всеки със своите мисли, радости и грижи. Точно в острите конфликти, породени преди или по време на престъплението, се изявяват най-ярко техните черти. Служителите от милицията също не са свръхчовеци. Те са хора, които се борят с тъмните страни от живота и затова се изискват най-високи човешки добродетели, но може и да се изнервят, да направят пропуск, да сгрешат. Важно е онова, на което те са отдали мисълта и силите си — комунистическата нравственост, защитата на социалистическия строй. Затова и този вид криминална литература, като романите на Димитър Пеев, е изключително съвременна. Тя воюва за утвърждаване на комунистическата етика.

Разбира се, подобни кратки бележки нямат задача да правят оценка на творчеството на автора, а да дадат на читателя само най-обща представа за писателя. Към тази представа спадат и творческите намерения, онова, което авторът е замислил или вече пише.

Димитър Пеев е от хората, които смятат пропагандата на науката за свой дълг. Това той върши не само служебно (главен редактор е на вестник „Орбита“), а и по призвание. Автор е на няколкостотин научно-художествени очерци и статии, пише такива очерци и сега. Но едновременно работи върху следващия си криминален роман и върху още едно научнофантастично произведение с условно име „Третото хилядолетие“. Отделни части от него се появиха в някои наши издания, излязоха и в Съветския съюз. То е замислено като една панорама на науката и техниката след две хилядната година и ще бъде резултат от много продължителни проучвания, събран материал и прогнози.

Както виждаме, криминалистиката и фантастиката съжителствуват добре, когато ги обединява размахът на творческото въображение.

д-р Светослав Славчев

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.